

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particularii : 160 Lei
Membrii Agrului : 100 Lei

VALERIU TRAIAN FREŢIU

DIN MILA LUI DUMNEZEU ȘI GRAȚIA SFÂNTULUI SCAUN APOSTOLIC AL ROMEI EPISCOP ROMÂN
UNIT DE ORADEA MARE.

VENERATULUI CLER ȘI IUBITULUI NOSTRU POPOR CREDINCIOS DAR ȘI MÂNTUIRE DELA DOMNUL !

*„Mărire întru cei de sus lui
Dumnezeu și pe pământ pace
și între oameni bună voire”.*

Luca 2, 13.

Iubiți Frați și Fii! După păcatul cel cu îndrăzneală făcut de Adam în raiu, au urmat lungi mii de ani de întunec. desuadejde și a păcatului, care patru mii de ani a acoperi pământul și a umplut de înfricoșat întunec sufletele oamenilor. A fost timpul durerii, ce cuprinde sufletul depărtat și lepădat dela Dumnezeu. Omul doria să ajungă din nou la milă, la iertare și împăcare cu Dumnezeu, fără de care sufletul omului este pustiu, gol și lipsit de pace, liniște și mângâiere. Omul ar fi ajuns la disperare dacă Dumnezeu nu i-ar fi promis Mântuitor și așa în noaptea lungă a întunecului, deși rar numai, din când în când, se ivește câte o palidă rază de lumină, răspândită de prorocii Domnului, trimiși ca să fină trează nădejdea în Mântuitorul îngăduit. Mai des însă se ridică strigăte, cu care omenirea asaltează cerul implorând milă și iertare. „Veselească-se cerul deasupra și nourii să roureze dreptate; să răsără pământul și să odrăsească milă și dreptate să răsără împreună.” (Is. 45, 8) sunt cuvintele, prin care omenirea striga după milă și iertare.

În sfârșit sosește plinirea vremii. Noaptea înfricoșată se sfârșește și prin Nașterea Mântuitorului „răsărit-a lumii lumina cunoștinței” și s'a arătat „Soarele dreptății”, care aduce căldura păcii și lumină în suflete. Cerul acum nu rouează numai mici stropi de milă pe

pământ, ci însuși Domnul milei vine pe pământ, ca tuturor celor dornici de milă, să le dăruiască pace, iertare, împăcare și liniște sufletească.

Iubiți Frați și Fii! „Taina cea din veac ascunsă și de ingeri neștiută, celor de pe pământ s'a arătat”, însă numai puțini au fost aceia cari au putut să cuprindă în sufletele lor taina cea mare a întrupării Fiului lui Dumnezeu, căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși. În noaptea sfântă nașterea Mântuitorului e vestită nu numai păstorilor, cari își pășteau turmele în preajma Viilaimului, ci și departe în răsărit printr'o stea minunată celor trei Crai. Ingerul Domnului purtător de lumină și aducător de veste bună, nu e trimis la farizeii și cărturarii poporului ales din Ierusalim. Aceștia nu aud solia cerească, că „iată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul: vi s'a născut astăzi Mântuitor, care este Cristos Domnul în orașul lui David” (Luca 2, 10—11), deoarece sufletele lor sunt pline de trufie, fălărnicie, ură și pismă. Ori, unde grasează aceste patimi, acolo Cristos nu are loc. Cristos numai inimi înfrânte și umilite iubește. Cristos „celor mândri le stă împotrivă, iară celor smeriți le dă dar” (I. Petru 5, 5), pe cei smeriți îi înalță, iară pe cei îngâmfaiți îi umilește. El pe cei ce rabdă și suferă pentru dreptate îi numește fericiți, iară pe cei în ale căror suflete clocotește ura și răzbunarea îi alungă dela sine și nu le primește nici darurile lor, ci le zice: „lasă darul tău înaintea altarului și mergi de te împacă întâiu cu fratele tău și atunci vino și-ți adu darul tău” (Mat. 5, 24).

În noaptea sfântă acordurile cântării inge-

rești: „*mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace și între oameni bună voie*“ nu au ajuns la urechile și nu au pătruns în sufletele celor adânciți în bucuriile și plăcerile lumii acesteia chiar și dacă au fost bogați și puternici; pentru că sufletele lor sunt pline de lăcomie, nedreptate, egoism, vanitate și de dorul după bucurii și plăceri deșarte. În astfel de suflete Cristos nu poate intra, El pe cei săraci, pe cei ce flămânzesc, pe cei ce plâng și pe cei milostivi îi numește fericiți. El gândurile și aspirațiunile noastre ni-le ridică dela cele pământești la cer zicându-ne: *căutați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptate lui*“ (Mat. 6, 33) și ne mai spune: „*nu vă adunați vouă comori pe pământ, unde molii și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură, ci vă adunați comori în cer*“ (Mat. 6, 19—20). Cristos pe cei înbuibați și adânciți în plăceri îi amenință: „*Vai vouă bogăților, pentru că vă luați mângâierea. Vai vouă celor ce sunteți acum sătui, căci veți flămânzi. Vai vouă cei ce râdeți acum, că veți plânge și vă veți tângui.*“ (Luc. 6, 24—25).

Strălucirea luminii cerești, ce l-a însoțit pe Cristos pe pământ au văzut-o numai păstorii, la cari a fost trimis ingerul Domnului să le vestească bucuria mântuirii. Ei auzind cântarea: „*mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace*, au și alergat la Viflaim, unde „*au aflat pe Maria și pe Iosif și pruncul culcat în iesle*“ (Luca 2, 16) și sufletele lor s'au umplut de darurile bogate ale lui Cristos, încât „*s'au întors mărind și laudând pe Dumnezeu pentru toate cele ce auzise și văzuse, precum li-s'a fost zis*“ (Luca 2, 20).

Taina nepătrunsă a întrupării Fiului lui Dumnezeu a fost descoperită nu celor mândri și celor plini de patimi, ci păstorilor smeriți, săraci, iubitori de adevăr și cu suflete curate. Tot așa și mai târziu, Isus tainele învățaturii sale nu cărturarilor și farizeilor le descopere, ci apostolilor și ucenicilor, ale căror inimi sunt curate, nevinovate și primitoare de adevăr ca și ale copiilor. De aceea se roagă Isus zicând: „*Mărescu-te Părinte, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns aceste dela cei înțelepți și înțelegători și le-ai descoperit pruncilor*“ (Mat. 11, 25).

Iubiți Frați și Fii! Dacă în sufletele unora nu a pătruns lumina lui Cristos, ci sunt stăpânite de întuneric; dacă în ele nu sălășluiește pacea lui Cristos, ci sunt lipsite de dragostea față

de Dumnezeu și aproapele; dacă în sufletele multora nu a pătruns vraja măririi lui Dumnezeu, ci caută tot numai mărire lor proprie, e semnul, că ele stau sub stăpânirea patimilor și a păcatului și trebuie să fie curățite, pentru ca să poată intra în ele Cristos, aducându-le pacea și belșugul darurilor sale cerești. Tot așa, dacă între oameni nu poate să domnească pacea și bunăînțelegerea ci ura și lăcomia care a făcut, ca între țări și popoare să izbucnească cel mai înfricoșat războiu din istoria omenirii, e semnul, că sufletele neamurilor stăpânite sunt de patimă, păcat și fărădelege. Cristos numai atunci va trimite peste ele pacea sa binecuvântată, dacă vor înțelege odată, că mântuire nu este decât prin Cristos, prin morala și dragostea Lui. El este singurul „*domn al păcii*“ (Is. 9, 6) și singur El poate să dea pace sufletelor noastre și să ne scape de primejdia ce ne amenință. Singur numai Cristos ne va mântui, dacă îl vom primi în sufletele noastre curățite de păcat, patimă și fărădelege.

Iubiți Frați și Fii! Mănași de dorul fierbinte de a găsi pacea sufletelor noastre și de a conlucra la restabilirea păcii pe pământ, în acest praznic al păcii, să ne îndreptăm și noi pașii noștri sufletești către Viflaim, unde ingerul Domnului ne asigură, că ni s'a născut nouă Mântuitor. Cu umilință adâncă și cu dragoste sinceră să cădem înaintea ieslei pruncului dumnezeesc, rostindu-i recunoștința noastră fierbinte pentru dragostea lui nemărginită, care l-a făcut ca tronul măririi sale cerești să-l schimbe cu peștera pustie din Viflaim. Să-i cerem să ne primească între credincioșii săi, să aprindă în sufletele noastre focul dragostei față de Dumnezeu și aproapele și să ne dea tuturor pacea sa sfântă. Isuse, ridică-ți mâna ta atotputernică și din umilita iesle spune-ne tuturor „*Pace vouă*“, binecuvintează mintea noastră, ca să Te cunoaștem și recunoaștem pe Tine de singurul Domn și Stăpân al nostru; binecuvintează voința noastră, ca să umblăm totdeauna în calea poruncilor Tale. Isuse, dă pace sufletelor noastre, dă pace Neamului nostru și fă, ca între popoarele învrăjbite să se restabilească pacea cea mult dorită. Amin.

Darul Domnului nostru Isus Cristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărțășirea Spiritului Sfânt să fie cu voi cu toți. Amin.

Dat din reședința Noastră episcopescă din Oradea, la Sărbătoarea Nașterii Domnului în anul 1939, al episcopatului nostru al XXVII-lea.

EPISCOP VALERIU TRAIAN

PARTEA OFICIALĂ

No. 4013/1939.

Concurs la parohii vacante

Cu termenul de 1 Februarie 1940 se publică concurs la următoarele parohii :

1. *Spinuș* (protopopiatul Mărghitei), devenită vacantă prin transferarea On. D. *Liviu Moza* la parohia Holod.

2. *Mal* (protopopiatul Șimleului), devenită vacantă prin transferarea On. D. *Iuliu Cucu* la parohia Sighețul Silvaniei.

3. *Chieșd* (protopopiatul Supurului), care va deveni vacantă prin trecerea On. D. *Victor Lungu* la alt beneficiu.

Oradea, 12 Decembrie 1939.

Concurs la post de cantor

Pentru postul de cantor la parohia Botiz, jud. Satmare, Eparhia gr. catolică rom. a Maramureșului se publică concurs cu termenul 31. Dec. a. c. pe lângă următoarele retribuțiuni :

1. Casă bună cu superedificatul de lipsă și 1 jug. grădină.

2. Sesiunea cantorală 8 jug. cad. pământ

3. Lectical: circa 3500—4000 kg. grâu și porumb.

4. Stolarul îndatinat.

Concurenții se vor prezenta pentru probă până la termen, la serviciile divine. Vor aduce cu sine extras de botez, diplomă de cantor, certificat de serviciu și moralitate.

Vor avea preferință conducătorii de cor.

Cheltuelile de deplasare nu se restituie.

Botiz, la 13 Decembrie 1939.

Pompiliu Tămaș
paroh-protopop

PARTEA NEOFICIALĂ**Mărire și pace**

Același cântec răsună în toate bisericile creștine, de pe tot rotogolul pământului, în ziua nașterii Fiului lui Dumnezeu pe pământul, dat omului ca teren de luptă și suferință pentru dobândirea cerului. Același oftat, din adâncuri de frământări nenumite și întrebări nerezolvite — întărit la putere răsunătoare de orgă — ce spintecă văzduhul cu tunurile-i pătrunzătoare până la ceruri: strigăt de ajutor, rugăciune și închinare, formulate în aceleași cuvinte ieșite de pe buze îngerești, menite să preaslăvească pe Dumnezeescul Prunc, coborât într'o înfrigurată noapte de Decembrie, în ieslea încălzită doar de suflarea vitelor, a staulului din Vișaimul Iudeii, cântându-i cântecul, devenit cântecul învierii noastre în veșnică cercetare; cântecul sufletului nostru în nemângâietoarea neaflare a păcii ahtiate.

„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace și între oameni bună învoire”.

— Dați mărire Domnului și vă veți dobândi sufletelor voastre *pacea*: oxigenul fericirii sufletelor voastre.

Ori, istoria omenirii — începând cu Adam și rodul neascultării sale: Cain al său și al tuturor timpurilor, nu este altceva decât titanica luptă de Sisif a omului de a-și ridica stânca *măririi sale* pe piscul, unde se cade a fi înălțată: doar *mărirea Dumnezească*. Pentru ca desnădăjduit să simtă și să vadă cum i se prăvale *mărirea* ajunsă aproape de piscul visat, în adâncuri de prăpastii umiltoare ale păcatelor și patimilor arzătoare. Ca din nou să înceapă, din nou să ingenunche și din nou să se rostogolească la

poalele muntelui măririi, care nu poate fi urcat decât pe aripile neputinței și ale insuficienței smerit recunoscută și neostenit mărturisite.

Suficiența omenească este germenul nefericirii, sădit de diavol în sufletele primilor oameni, în melegarul mândriei orgolioase.

— »Veți fi asemenea lui Dumnezeu, neascultând de El și de poruncile Lui«.

Iată *neghina* blăstămată, aruncată de Tatăl Minciunii printre *grâul bun* al adevărului lui Dumnezeu:

Independența absolută a omului: omul, care nu este al său, nici prin creațiune, nici prin naștere, nici prin creștere, nici prin puțința vieții, nici prin necesitatea inexorabilă a morții; *omul vrea să fie stăpân pe sine și pe alții*, cari au dreptul lor la viața lor, tot atât cât au cei ce vreau să-i stăpânească.

Omul n'a creat nimic din tot ce-i constituie puțința trăirii și mulțumirii sale; el le modifică și strică doar; aer, apă, iarbă, poame, grăunte, pământ, animale, tată, mamă, frați și împreună tovarăși ai suferințelor împărțite și bucuriilor înmulțite. Inșă pe toți și toate le primește gratuit din mâna și mila Celui ce singur le are. Și pe care, a le răsplăti nu are la dispoziție altă monedă, decât: *ale tale dintru ale tale*; creată tot de Cel ce i-a dat totul și toate, din nimic și pentru nimic; așteptând dela el, beneficiarul a toate, — doar numai ce poate el da dela sine: *în-treaga neprecupețită recunoaștere a neputinței sale, de a fi, de a trăi și a se putea feri fără contribuția și ajutorul Celui ce poate și vrea să-i dea celui ce cere tot de ce are nevoie*, pentru a-și do-

bândi puțința de a ajunge la ținta pentru care a fost creat; și:

Căruia deci, Unuia Singur se cuvine a I se da, ceea ce singur sufletul omului poate; căci pentru aceea a fost creat să dea Creatorului său și a toate: închinare, recunoaștere, mulțumire și Mărire.

»Mie singur mi se cuvine: Mărire, Creatorul și Susținătorul tuturor și a toate. Dar vouă Măriră mea vă dobândește, vă rodește: *pace, mângâiere, liniște și fericire*».

Dați Mărire lui Dumnezeu — ne-o spun îngerii lui Dumnezeu.

»Non est pax impiis — n'au pace cei fărădelege, ne-o spune Dumnezeu prin proorocii săi.

Piu a fost creat Adam, impius s'a făcut și alungat din paradisul păcii sufletului său, nesocotind piatra ce s'a pus în capul unghiului: închinarea în fața Adevărului prin ascultarea poruncii Lui.

Iar fărădelege sunt cei ce calcă Legea Singurului, Unicului *Legiitor în drept a pune norme* de conduită și vieață celor asupra cărora și-a câștigat drepturi inalienabile, fiind Creatorul lor.

Legea lui este adevărul, iar călcarea lui este minciuna. Fărădelegea îngerului căzut, botezat: Tatăl minciunii; Fărădelegea lui Adam, groaznic pedepsită în suferințele de cari gemem, mângâiate doar de *Nădejdea-ne născută într'o înfrigurată noapte de Decembrie; ajutor* neputințelor noastre și *pildă* dorinței și eforturilor noastre de reînălțare și redobândire a Paradisului păcii fericitoare.

N'au pace cei fărădelege »căci fărădelegea le hărăzește neliniștea îngerului pierdut, rodită din ura față de adevărul trădat și față de toți reprezentanții lui pe acest pământ; încât vieața lumii și a noroadelor, dela Adam, Cain și Avel și până în zilele frământărilor noastre nu este altceva decât *neobosita luptă a celor* cărora le rezervă vieața de aici o singură mângâiere de a avea iluzia că se pot bucura *de izbânda asupra celor ce tind să reprezinte*, prin truda vieții lor, pe blândul, smeritul, neostenitul pentru binele tuturor: *răstignitul*, pentru mântuirea celor ce-l răstigneau: *Isus, împăratul netrivins al binelui și al celor buni.*

Lupta răului și a celor răi împotriva binelui și a celor buni este și va fi viața lumii.

Veți găsi răul și pe cei răi dintru început și-i găsiți în tot cursul vieții omenirii; doar *la sfârșit* vor fi biruiți și răsturnați definitiv și aruncați în întunecul din afară, unde este plâns și scrâșnirea dinților! Până atunci însă aliatul lor, *Tatăl minciunii*, le dă mângâiere, *aparență de izbândă*. Răutatea Anei, prostia Caiafei, atunci, tot astfel azi, ca și mâine, și împreună cu el unită cu lașitatea lui Pilat *răstignesc pe Isus* — pe toți cari tind să-i trăiască vieața lui, propovăduind învățătura menită a înfăptui împărăția lui *pentru ca să trăie toți*, cum a înviat și El, dând tuturor, cari-l vor urma, putere de a birui răul și a învia nevătămați,

din moartea suferințelor cauzate de învățăceii minciunii și ai falsificărilor adevărului mântuitor; constituindu-i din mila Sa față de toți și față de cei răi, pe cei înviați, *oglinďă*, în care și cei răi să se poată vedea pe sine, cum ar trebui și cum va trebui să fie și ei *ca să se poată mântui*.

Cei buni, oricâte umilințe, oricâte suferințe le-ar constitui merindea drumului lor spre mântuirea tuturor, *vor învinge, vor birui* și dărâma din drumul binelui toate barajele zăgăzuite de minciuna și fiicele neputinței sale: *Invidia, Răutatea și Proștia* omenească, în drumul izbândeii celor meniți, prin vieața lor: să înfăptuiască Impărăția lui Dumnezeu în lume, după unica *Poruncă* a Celui ce ne spune și azi, în ziua Nașterii lui, ca și atunci și nouă ca și tuturor: »Căutați împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui și toate celelalte vi se vor adauge vouă«.

»Căci împărăția lui Dumnezeu ce trebuie să o căutați este tocmai *măriră* ce v'o cer, iar ceea ce *„vi se adauge vouă* e tocmai *pacea*, pe care nemângâiați o căutați«.

»Căutați împărăția lui Dumnezeu. Toată vieața omenească este o *căutare* dela începutul ei și până la sfârșitul lumii; dela nașterea până la moartea noastră: *pacea*«.

Căutam aur, diamante, pietre scumpe, mărgăritare pe fundul mării. Scrutam adâncurile și înălțimile firii marte și vii; pe ale sufletului omenesc. Căci ce e știința și dorul după ea decât căutarea a înțelege și ști cele ce ne înconjoară.

Căutam, unii bogăție, alții plăceri, unii știință, alții nume, senzații, lupte, scandal. Cel mic își edifică mărirea sa din dărâmurile mării. Cei neputincioși tind a-și crea putere din măcinarea puterii celor cărora li s'a dat s'o aibă.

Cei netrebnci tind a expropria cinstea celor vrednici îmbrăcându-se în hlamidele aparenței de vrednicii furate dela cei ce singuri ar putea îndrăzni să le îmbrace: *vrednicii*.

Păcătoasele jignesc cinstea cuvenită vergurilor, a căror trudă, înfrânare și închinare o disprețuesc și calomniază.

Ne împodobim cu bogățiile firii trupului înșelându-ne iluzia de a le înlocui mângâietor pe cele ale sufletului.

Căutam și unii și alții și toți fericire, liniște, pace, și secerăm doar nenorocire și neliniște. *Ne căutam pe noi în toate fără să ne aflăm pentru că ne căutam în afară de noi*, și credem a dobândi pacea fără trudă și osteneală.

Dar cel ce se naște azi în peștera friguroasă a Viflaimului, ocrotit de vitele necuvântătoare, închinat de umilii păstori, dăruit de smeriții Crai ne spune: fericirea voastră, *impărăția lui Dumnezeu*, pe care o dobândesc doar trudnicii și silnicii, *este întru voi*.

Crucea sa trebuie să și-o ia cel ce vrea să o do-

bândească. Neputința sa și păcătoșenia trebuie să și-o spovedească cel ce vrea să fie tare, curat, îndreptat și mângâiat.

Cel ce vrea să se îplinească voia sa, să caute întotdeauna a împlini voia Celui ce-i dă totul în schimb, pe singura căutare a împărăției lui Dumnezeu și a dreptății Lui».

Căci aceasta este împărăția Dumnezeesului Prunc coborât în ieslea Viflaimului ca să facă voia Tatălui care ne-a rânduit și nouă ca să ne mântuim făcând voia Lui.

Aceasta e chezașia, semnul mântuirii noastre: voia Tatălui, harul sfințitor, al Lui, pe care va să-l

dobândim cu orice preț; vrea să nu-l dăm pe nici un preț; să-l cinstim, să-l prețuim, să-l păstrăm, să-l creștem, să-l desăvârșim, ca avându-l, toate celelalte să ni se poată adauge nouă. Căci acesta, harul sfințitor al celor ce fac voia Tatălui, căutând astfel împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, este mângăritarul cel de preț, pe care când îl află negustorul cuminte, vinde tot ce are și-l cumpără și-l păstrează, ca pe singurul lucru vrednic de câștigat și de păstrat.

Aceasta este pacea făgăduită de Dumnezeu, prin îngerii săi, cari vesteau nașterea Fiului său, celor ce sunt gata a-i da Lui *Mărire ce i se cuvine numai Lui.*
preot-prof. Augustin Cosma

La un veac dela moartea unui mecenat al Ardealului: Episcopul Samuil Vulcan

A-l lăuda pe el înseamnă, a da soarelui lumină — Dr. P. Vasici.

Intotdeauna Neamului nostru i-au răsărit, atunci când s'a simțit nevoie, oamenii vremurilor lor.

L'am avut pe Ștefan cel Mare atunci când Semiluna era mai puternică, tot așa pe Viteazul Voevod Mihaiu.

Horia a răsărit atunci când cuțitul împilării ajunse la os, iar intransigentul Pandur din Gorj, când neamul Grecilor ne jupuia strămoșii fără milă.

Nu ne-a lipsit, Prometeul, nici atunci, când aici în Țara Crișurilor se simțea mai multă sete de lumină și căldură sufletească.

El s'a întruchipat prin impunătoarea figură de senator roman a Episcopului Samuil Vulcan. Fiu de țaran, se naște în Veza lângă Blaj, la 1 August 1758¹⁾. A cunoscut deci, nu numai teoretic, ci din propria-i experiență, toată truda și toate aspirațiile unui popor răbduriu, muncitor, dar de nobilă origine, în care zac mari calități, ca și spuza sub cenușe. Face liceul tot în Blaj iar filosofia la Oradea, ca să urmeze apoi teologia la Seminarul Sfânta Barbara din Viena. Aici, în anul 1783 îl găsim cleric în anul II²⁾, iar în 1784 își continuă studiile la Agria și Lemberg.

Nu peste mult e numit apoi canonic la Oradea (1788), dar nu-și ocupă scaunul decât în 1792, până la care dată îndeplinește misiunea de prefect de studii la Seminarul din Lemberg. Ignatie Dărăbant îl chemase, deoarece se simțea nevoia unui om de inițiativă și a unui bun administrator, pe care în Vulcan îl găsi întocmai.

Cu el intră pe ecranul Diecezii Orăzii acela, care va însemna în istoria, nu numai a Eparhiei, ci în a întregului neam, un punct luminos, o parte de lumină, ce va spinteca bezna ignoranței sub care zăcea încă Neamul lui pe care îl înțelegea atât de adânc.

Figura impunătoare, cu trăsături severe și gesturi disciplinate, încununată de aristocrația unei culturi bogate, om cu solide resorturi de ordin moral, noul canonic vădi, încă la începutul activității sale că știe să apropie și să distanțeze atunci când se simțea trebuință³⁾.

Episcopul convins de marea valoare a noului canonic, îl numește în 1795 vicar general episcopesc, tovarăș la vasta activitate de pastorație ce se impunea, în special aceluși timp, când satele erau înecate de analfabetism.

Învățători nepregătiți, fără puțința de-a se pregăti, ei însiși erau analfabeți. Pe lângă aceasta, din cauza războaielor ce se purtau, mâna împăratului numai era atât de largă, așa că, numai cu mari eforturi Ignatie Dărăbant deschide larg porțile Seminarului Român Unit din Oradea (1792) pentru tinerii doritori de carte, dintre cari aveau să se recruteze mai apoi, preoții și învățătorii satelor noastre.⁴⁾

La toate acestea Samuil Vulcan își secunda Episcopul, deprinzând par'că marea operă culturală care o va depune ceva mai târziu, ca arhiereu în același scaun.

¹⁾ Cf. Dr. Iacob Radu: Istoria Diecezii Române Unite a Orăzii. 1930 pag. 92.

²⁾ „Vestitorul“ anul XV No. 8: Episcopul Samuil Vulcan, contribuții la o comemorare de V. Bolca.

³⁾ Idem.

⁴⁾ „Vestitorul“ anul XV. No. 11—12.

În 1806 e numit, iar în 1807 hirotonit, întru episcop la Blaj de acelaș arhieru Bob, care hirotonise și pe înaintașul său.

Desigur alegerea și numirea lui n'a mers chiar așa de ușor, deoarece el avea și alți contracandidați, pe: canonicul Alexandru Pocsy prepozitul Gh. Fărcaș și Vasile Silaghi; marea popularitate, însă, care a avut-o Vulcan, în rândurile preoților și protopopilor naționaliști, și calitățile lui spirituale au învins.

Ajuns în scaunul episcopal la începutul veacului al 19-lea, când se plămădia aluatul redeșteptării noastre naționale și culturale, Vulcan pornește în numele Neamului său o febrilă activitate pe toate tărâmurile, o muncă de titan, condusă de tactica unui om, ce știa să ajungă la țintă.

Mai întâiu el își propune să desmembreze pe Români de sub dieceza ruteană a Muncaciului. Dar îi reușește aceasta abia în 1811, și atunci numai pe jumătate, putând să încadreze în Eparhia sa satele din Sătmar.

După ce acest gând și l-a realizat, el nu-și uită nici de frații săi din Sud, cari zăceau sub jurisdicția spirituală a Sârbilor: el la cererea fruntașilor români din Eparhia Aradului, le ajută să învingă uneltirile sârbești, pentru a-și putea înființa „Școala Normală” care s'a și deschis în 15 Noemvrie 1812.

N'a întârziat apoi niciodată cu stăruințele sale la curtea împărătească atunci când confracții lui îi cereau ajutor în idealurile greu de realizat.

În afară de aceste acțiuni ale lui, cari se țes și se pierd în pânza timpului de-atunci, meritul lui cel mai mare este acela de-a fi întemeiat în 6 Oct. 1828 gimnaziul românesc din Beiuș (Pedagogium seu Gymnasium minus); pentru că în 1836 să-l transforme în liceu înzestrându-l cu o fundație de 75.000 florini și cu o fundație de pâine pentru elevi săraci ca și școlile din Blaj.

Ce gând, l-a frământat pe marele clitor, atunci când a înființat acest liceu, cel mai vechiu din Ardeal, după acela din Blaj, o știm mai ales din „Scrisoarea” prin care El anunță deschiderea lui, în care zice: „Cunoscând și eu folosul și fericirea cea mare care vine neamului sau nației mele din școale și dela învățători, toată grija și strădania mea întru aceasta o am pus ca în părțile acestea, unde pentru lipsa școalelor sistematice, poporul la nici o procopsire până acum nu a putut păși, mai ales pentru că de școalele celea împărătești, precum sunt la Oradea depărtat fiind și

ținerea pruncilor la învățătură cu mare cheltuială și greutate le vine la părinți” . . .

. . . — „Am judecat în mijlocul Dominiului acesta episcopesc a întemeia și a ridica școale” . . .

Însă așteptările lui, ne prea împlinindu-se, mai ales în primii ani ai funcționării școalei, deoarece liceul a fost năpădit de străinii dela orașe și Români parcă se fereau de lumină, de aceia scrie El către toți enoriașii „o scrisoare de dojană”, în care „apare Vulcan în toată strălucirea de apostol al deșteptării noastre naționale”.¹⁾

Printre altele, el zice, adresându-se părinților: „Pentru binele și fericirea fiilor voștri nu pregetați puține cheltueli și puțină osteneală care vi se vor răsplăti vouă și dela Dreptul Judecător pentru împlinirea datoriilor voaste și dela fiii voștrii cu mulțumită și cu bucurie”.

Că ce roade a adus mai târziu această nouă instituție și ce influență a avut și are până azi asupra stării culturale a întregului Neam o putem vedea oricând răsfoind anualele acestui Liceu, unde vom găsi printre alți foști elevi pe Sigismund Papp, căpitanul districtului Chioarului; Alexandru Roman, membru al Academiei Române și cel dintăiu profesor de limba română la universitatea din Budapesta; Teodor Kövary, unul din cei mai intransigenți apărători ai drepturilor limbei române în acest liceu; Ioan Buteanu, autorul mai multor manuale școlare și altor lucrări literare, mai târziu canonic și prepozit; Dr. Ioan Ardeleanu, cunoscutul istoriograf; S. Fl. Marian, renumitul folclorist și etnograf, membru al Academiei Române; A. C. Popovici, distins scriitor și mare luptător pentru drepturilor politice ale Românilor; Ignatie Papp, episcopul Aradului; Augustin Paul publicist, consul român la Stockholm; Nicolae Bolcaș și Ioan Ciordaș, martiri ai Neamului; Dr. Constantin Pavel, fost preot, profesor și scriitor; ca să nu pomenesc decât câțiva din sutele de cărturari ce s'au perindat pela aceasta bătrână școală.

Dar nu numai această instituție, ci chiar palatul episcopesc a lui Vulcan era asemenea casei lui Mecena. Aici, în acest palat episcopesc din Oradea s'a scris mare parte din cărțile cari cele dintăi au arătat occidentului și învățaților europeni originea și ființa limbei și neamului românesc. „Aici s'au țesut planurile și s'a formulat crezul cultural și politic la a cărui înfăptuire au lucrat toți cărturarii și apostolii românismului din suta XIX.

¹⁾ Dr. Constantin Pavel — Școalele din Beiuș 1928. Tiparul tipografiei „Doina” — Beiuș,

Om foarte văzut în cercurile mai înalte și oficiale, Vulcan a știut să prindă și să vămuiască clipele istorice din viața unui popor, acele clipe dela cari atârână soarta luptelor de veacuri: pentru că în istorie un moment câștigat ori pierdut, face nu odată, sute de ani¹⁾.

Da! Intr'adevăr Vulcan a prins momentul, a fost vizionarul, omul care a făcut istorie, a cărui glorie crește zi de zi a cărui figură și nume an de an se sapă, se toarnă ca o scumpă efie în inimile alor noi și noi elevi, făclieri ce-și aprind torțele sufletelor lor, din candela ce-a aprins-o, în veci neuitatul episcop, pe malul Crișului Negru.

S'a scris în atâtea inimi numele lui, de un secol, de când a trecut din viață. Aparține atâtor file de istorie, încât nu știu care ar fi condeul care să-i poată, să-i știe cuprinde toate străduințele, toate dorurile, tot focul ce-i ardea

în piept; numai și numai, pentru binele sufletesc și trupesc al Neamului său.

Așa că cu drept cuvânt a zis cândva Dr. P. Vasici că „A-l lăuda pe el înseamnă, a da soarelui lumină“.

Iată pentru ce cu toată stângăcia acestor rânduri, m'am încumetat totuși a le scrie, nepuțând să trec ca peste orice zi comună, peste ziua de 25 Decembrie 1839, în care El, a cărui viață, mi-e carte de căpătâiu, a apus pentru a răsări zi de zi cu noi focare de lumină.

Le scriu mai ales ca unul ce mi-am aprins micul meu opaiț din vatra altarului ridicat de El.

Și cred că un gest de mulțumire și recunoștință, oricât de stângaciu e făcut, e bine primit!

Petru Anca
stud. teolog

¹⁾ Dr. Const. Pavel. Op. cit. pag. 130—131.

O greșală capitală

Toată lumea cunoaște lupta eroică ce o duce Biserica catolică din Germania împotriva național-socialismului, care caută prin toate mijloacele capitularea Bisericii în fața principiilor rasiste. Mulți necunosători ai cauzei interpretează atitudinea intransigentă a Bisericii catolice din Germania că ar fi antinațională, deci dușmană statului. În aceasta mare greșală a căzut și d-l T. Păcescu redactorul paginei »Biserica Strămoșească« a ziarului »România« Nr. 224 din 15 Iun. a. c. unde ocupându-se de starea bisericilor din Germania, între altele scrie: »Noua religie rasistă germană formulată și propovăduită de Rosenberg filosoful național-socialismului german, face zilnic drum în conștiința tinerimii germane de credință romano-catolică. Episcopatul romano-catolic reacționează invocând concordatul încheiat de Vatican cu Germania«. După ce d-l Păcescu descrie pe scurt principiile religiei rasiste face următoarea reflexie: »Orice religie și orice biserică trebuie să se încadreze în sufletul național al poporului pentru realizările practice. Din acest punct de vedere catolicismul prin structura lui bisericească inter și supra națională duce o grea luptă în Germania și pretutindeni.«

De închiere autorul ajunge la următoarea concluzie: »Echilibrul este menținut numai de bisericile naționale, care știu să se adapteze și să localizeze principiile universale la credința și sufletul poporului cărui aparțin«.

Din întreaga notă citată rețin următorul aliniat pe care-l cred rău inspirat, anume: »Orice religie și orice biserică trebuie să se încadreze în sufletul național al poporului pentru realizările lor practice etc.« Da; subscriem și noi, însă cu condiția ca prin »acelea

realizări practice« să nu se vatemă Dumnezeu, și legea naturală, și să nu fie potrivnice eticeii creștine. În aceasta privință bisericii catolice nu i-se poate face nici un reproș. Istoria ei de veacuri stă deschisă pentru ori și cine și se poate convinge în mod neîndoelnic, că ea a fost și va fi mereu promovatoarea ideii naționale, a civilizației și a culturii, susținătoarea progresului, însă nu va șovăi nici când să condamne căile greșite și periculoase de care s'ar folosi conducătorii Statelor pentru realizarea unor bunuri pentru supuși, atunci când ele ar aduce o vătămare gravă lui Dumnezeu și ordinii morale. Ori, lupta pe care o duce Biserica catolică din Germania împotriva principiilor rasiste nu este din cauza că ea ar fi »inter și supra-națională« ci din motivul că șefii Reichului vor să introducă religia rasistă, care se inspiră dela zeități păgâne germane; ceeace ar fi o ofensă nemărginit de mare adusă lui Dumnezeu, o călcare în picioare a legii naturale și ordinii morale, rele de cari Biserica vrea să ferească poporul.

E foarte interesantă mentalitatea unor oameni »cu scaun la cap«, că atunci când vorbesc de Biserica catolică ca de o instituție »inter și supranațională« susțin cu toată tăria că ar fi potrivnică Neamului și ideii naționale. În primul rând »noțiunea de internațională« nu implică în sine ideia de »antinațională« sau »anațională« cari sunt noțiuni deosebite cu totul.« Dacă aceste trei noțiuni s'ar identifica atunci vrăjmașii Bisericii catolice ar avea dreptate să o pongrească ca dușmană singuraticelor neamuri. Dat fiind contrariul, ura lor nu e justificată. Biserica catolică este internațională în acelaș sens în care se tâlmăcește cuvântul »catolic = »preste tot« Kat'olon: va

se zică o instituție ce îmbrățișează toate neamurile fără a exclude nici unul.¹⁾

Biserica catolică nu e potrivnică nici unui neam. »Roma totdeauna a cultivat patriotismul, l-a vărsat în suflete și s'a interesat călduros de soarta popoarelor.« Papii au fost pururea în fruntea partidelor patriotice italiene a Guelfilor.²⁾

»Sufletul Ligei patriotice lombarde era Alexandru III. E cunoscută atitudinea patriotică alui Paul IV, recunoscută și de spaniolul Ferreira; tot așa a lui Clemente VII care luptă mult pentru independența statelor italiene, intrând în Liga sfântă; sau a lui Iuliu II unul din capii Ligii împotriva Franței.«

»Știm cu toții că Nicolaie IV apăra independența Scoției împotriva Angliei, și că Inocențiu V doria o cruciată națională pentru a mântui Spania creștină; și ce fu Gregoriu IX care-l îndemna pe Ferdinand al Spaniei să se lupte împotriva Maurilor, încurajările date Irlandezilor pentru luptele lor ca să-și câștige »Home-rule«-ul. De acea și-a lăsat O'Connel ca testament inima sa Romei și trupul său Irlandei. Independența Irlandei de azi se datorește în mare parte Romei — cum a recunoscut Redmond, șeful Statului

irlandez, care a ținut să vină în persoană la Roma în fruntea pelerinajului numeros (2000 irlandezi) în cursul anului jubilar«.

»Benedict XV recunoaște în mod oficial independența Poloniei la 24 Nov. 1918 și un an mai târziu oferă cardinalilor polonezi lumânarea pe care Piu IX, cu prilejul canonizării sf. Iosafat, o predase Colegiului polon din Roma să o păstreze până în ziua când va putea fi purtată la Varșovia ca semn al libertăți recâștigate.«³⁾

Ce ne vorbesc nouă multele seminarii naționale fondate de Papi dacă nu despre o solitudine pentru interesele diferitelor țări?

Iată câteva fapte a papilor dela Roma, cari ne dovedesc întru toate deosebita dragoste față de singuraticile popoare. Deci, să nu se întunece prin răutate și ignoranță realitatea și istoria care se răzbuună totdeauna asupra acelor cari caută să o falsifice și o interpretează după gustul lor.

Păr. Virgil Munteanu

¹⁾ Vezi: Dr. Alex. Nicolescu, Papii și opera lor pag. 67.

²⁾ Idem. pag. 67.

³⁾ Idem pag. 67, 68.

Universitățile catolice franceze

Nu e așa de mult de când faimosul maniac al germanismului Houston Stewart Chamberlain — renegeat al Angliei și al familiei acesteia atât de renumite — își bătea joc de Universitățile catolice franceze (Vezi »Die Fackel«, Ianuarie 1902, Viena), zicând că ele n'au drept de existență, fiindcă au mai mulți profesori decât elevi. Chiar așa, dacă ar fi fost, nu înțelegem, de ce s'ar contesta dreptul de existență al acestor instituții. »Dauphin«-ii Franței erau aproape singuri în școala instituită pentru ei la curtea regală. Dar această circumstanță n'a împiedicat-o să fie celebră. Atâtea din lucrările celebrilor episcopi-profesori Bossuet și Fénelon sunt scrise pentru elevii lor regali. Așa sunt nemuritoarele Aventuri ale lui Telemac, unul din cele mai excelente romane pedagogice ale literaturii universale. — Cele cinci universități catolice franceze (Paris, Lille, Lyon, Toulouse, Angers) au toate și fiecare în parte mii de elevi, deși cea de a doua și a treia parțial are de suferit din pricina evacuărilor cauzate de actualul război. Au de suferit, firește, toate din aceeași cauză. Totuși zelul și curajul profesorilor și elevilor fac minuni. Elevele universității catolice din Paris intră cele dintâi în celebra Ecole des chartres (de unde ies bibliotecarii, arhivarii și cei mai buni istorici ai Franței); de asemenea ele dau cele mai strălucite examene de filosofie la Sorbonna; iar mai nou, ele sunt inițiatorele Falangei feminine pentru Apărarea pasivă (anti-aeriană). Așa în-

țeleg elevii și elevele marilor institute catolice franceze să execute testamentul Papei Pius XI, lăsat cardinalului Verdier al Parisului: »Nu e permis să fim mediocri!« Fiii și fiicele orașului-lumină și ai Franței întregi țin să exceleze în toate privințele. Onoare lor!

(ig)

— Iubileul de 50 de ani al Universității catolice din Washington (U. S. A.). Implinindu-se în acest an o jumătate de veac dela înființarea Universității catolice din capitala Statelor Unite ale Americii, de sub conducerea păr. Iezuiți, S. Sa Papa Piu XII i-a adresat un mesaj radiofonic, în care, între altele, zice: »Dar, după Dumnezeu, nădejdea noastră e mai cu seamă în vechile și modernele instituțiuni de cultură creștină, între cari universitatea voastră catolică ocupă un loc exemplar ca una care, pusă cu totul în slujba adevărului, știe în învățământul ei să așeze la locul lor și fizica și metafizica, și mintea și inima, și trecutul și prezentul, și rațiunea și revelațiunea. — De aceea, în austeră meditație a sălilor voastre de lucru, în tăcerea reflexiilor și studiilor voastre și în murmurul dulce al rugăciunilor voastre, pregătiți tineretul de mâine să fie împotriva pseudo-științei și a funestelor ei urmări generoșii luptători ai acestor principii de civilizație care, păstrate în evanghelia lui Cristos și predate de Biserica infailibilă, sunt în adevăr spirit și viață«.

ANUNȚ

SF. LITURGHIE

explicată pe înțelesul tuturor de către P. Martin de Cochem, a văzut lumina în zeci de ediții în principalele limbi europene. Această carte, prelucrată în românește de către P. Ion Gârleanu este sub tipar și în Ianuarie, va fi pusă în vânzare. Astfel lipsa ce o duceau clerul și credincioșii noștri după o carte care sa le arate pe larg, clar și temeinic misterele, minunile și binefacerile ce le cuprinde jertfa legii celei noi, va lua sfârșit prin această carte care va avea și avantajul de a fi pusă în mâna tuturor pe un preț foarte mic. Grăbiți-vă toți a o comanda de pe acum dela **Mănăstirea Franciscană română-unită, Strada Piața Ioșia 16. Oradea.**

Serviciile divine

la Biserica Catedrală română unită din Oradea la sărbătorile Nașterii Domnului, Anul nou și Botezul Domnului

22 Decembrie. Vineri. Orele 7^{1/2}: Liturghie. Orele 9: Slujba ceasurilor împărătești ale ajunului Nașterii și Intipuitoarele.

23 Decembrie. Sâmbătă. Dimineața Liturghiile obișnuite în zile comune. La orele 15: Inserat.

24 Decembrie. Duminecă. Slujbele și Liturghiile obișnuite în toate Duminecile și Sărbătorile. La orele 16: Inserat. La orele 23^{1/2}, noaptea: Dupăcinarul, Litie și Sf. Liturghie.

25 Decembrie. Luni. Nașterea Domnului. La orele 7 și 8: Liturghie. La orele 9: Mănecat. La orele 10: Liturghie pontificală. Predică I. P. S. S. Episcopul. La orele 11^{3/4}: Liturghie. La orele 16: Inserat.

26 Decembrie. Marți. Ca în alte zile de sărbătoare.

27 Decembrie. Miercuri. Ca în alte zile de sărbătoare.

31 Decembrie. Duminecă. Sf. Liturghii obișnuite. La orele 15: Inserat. La orele 19: Binecuvântare euharistică cu predică de sfârșit de an.

1 Ianuarie 1940. Luni. Anul nou Orele 7^{1/2} și 8: Liturghii. Orele 9: Mănecat. Orele 10: Liturghie pontificală cu Te Deum. Predică I. P. S. S. Episcopul. Orele 11^{3/4}: Liturghie. Orele 16: Inserat și Cultul Preasfintei Inimi.

5 Ianuarie. Vineri. Ajunul Botezului. La orele 7^{1/2}: sf. Liturghie cu sfințirea apei. Apoi plecare la sfințirea caselor. La orele 9: slujba ceasurilor împărătești și sf. Liturghie cu Inserat.

6 Ianuarie. Sâmbătă. Botezul Domnului. La orele 7^{1/2} și 8: Liturghii. Orele 9: Mănecatul. Orele 10: Liturghie pontificală cu sfințirea apei. Orele 11^{3/4}: Liturghie. Orele 16: Inserat și Cultul Preasfintei Inimi.

TIPIC

PENTRU SĂRBĂTOAREA NAȘTERII DOMNULUI ÎN ANUL 1939

22 Decembrie. Vineri. Se cetește numai Slujba ceasurilor împărătești ale ajunului din 24 Decembrie și Intipuitoarele.

23 Decembrie. Sâmbătă cea dinaintea Nașterii. Liturghia Sf. Ioan. Ap. p. 205. Ev. p. 225.

24 Decembrie. Duminecă dinaintea Nașterii. La Inseratul de Sâmbătă nimic ale Invierii nu se cântă, ci Știrile Părinților și ale Inainteprăznuirii. Mărire-Și acum. Peșteră (a Inaintepr.) Intrat. Prohimenul zilei, Paremiile Părinților. Știhoavna Inainteprăznuirii: Casa Eufratului etc. Mărire-Și acum. Iată s'a apropiat. Troparul Părinților. Mărire-Și acum. Troparul Inainteprăznuirii.

La Mănecat. La Dumnezeu e Domnul Troparul Inv. v. 5 Mărire al Părinților, Și acum al Inainteprăznuirii. Cetirile Părinților. Troparele mari ale Invierii. Sedelna Părinților, Antifoanele și Prohimenul v. 5. Ev. Inv. VIII. Catav. Nașterii. Ceeacești. Sfânt este Domnul. Luminătoarele: a Părinților. Mărire: Cei mai aleși, Și acum. Viflaime veselește-te. Laudele Părinților și ale Inainteprăznuirii. Mărire a Părinților. Și acum. Preabinecuvântată. Doxologia. Troparul Invierii.

Liturghia Sf. Ioan. Ap. p. 202. Ev. p. 225.

25 Decembrie. Nașterea Domnului. Toate ale sărbătorii. Duminecă seara Vecernia sărbătorii. Intratul cu Evanghelia. Prohimenul zilei. Paremiile sărbătorii. (3) Ectenia: Să zicem. Invrednicește-ne. Să plinim. Opust.

La miezul nopții sau în zorii zilei slujba privegherii. Liturghia Sf. Vasile. La Axion Irmosul sărbătorii șcl.

În celelalte zile ca de obicei; 31 Dec. Duminecă întropirea sărbătorii.

La sărbătoarea Botezului Domnului nici o schimbare.

Misă

BIBLIOGRAFIE

Colecția „Decalogul”. „Siluete creștine”. Imprimeriile „Curentul” S. A. București 1939, Prețul 20 Lei.

Prin trăsături simple dar admirabile „Caetul 1” din „Colecția Decalogul”, ne prezintă grandioasa frescă a poeziei lirico-mistică, acordată de poeți de mari realizări ca: Armand Godoy, Lacordaire, Louis le Cardonnel, Iulia Hașdeu, Charles Péguy, Francis Jammes, O. V. de L. Milosz, Vasile Voiculescu, Paul Claudel și Ernest Psichari.

E un volum, care pasionează. Îți recrează sufletul printr'un lirism cald, străbătut de un adânc sentiment de credință. Dibăcia comentatorilor de talia lui: Sandu Tzigara-Samurcaș, D. Karnabatt, Pr. I. Gârleanu, L. Barral, Coriolan Gheție, Ion Pillat, Armand Godoy, Vasile Flueraș, Alice Voinescu și P. I. Merloz, se manifestă într'un chip cu totul magistral. Alături de stil, găsim aprofundări adânci de sentimente. Aceste calități la care se adaugă autenticitatea vieții poezilor tratați, situează volumul, alături de cele mai splendide realizări.

Volumul „Siluete creștine“ nu poate fi prezentat într-o recenzie, trebuie citit. Principiile lui Sainte-Beuve, poezia portretizează poetul, iar portretul poetului e necesar înțelegerii poeziei“, rămân adevărate și pentru volumul în chestie.

Din întreg volumul transpiră un avânt spre idealism și o conștiință a realității unită cu ideea morții, și o notă dominantă a seninului cristalin de „intern“ în care frumosul se transformă în sublim. În volum întâlnim poeți cari n'au cuvinte... ci expresii de-un sublim pur edenic. Găsim vieață, vieață abundentă în frăgezime, proșpețime, puritate primitivă și un fond sufletesc turnat într'un imagism bogat; găsim purități poetice, incantații delicioase pentru suflet, plus grandioasa dematerializare a materiei, săpată'n versuri; găsim — și ne încântă! — în această mică broșură (de realizare tehnică ireproșabilă) sufletul uman în luptă cu destinul, veșnicul, acelaș destin; găsim — în sfârșit — „talente“, talente vigoase, realizate frumos, conturate complect, precis și definitiv.

Inițiativa Decalogului n'are nevoie de consacrări. Ea strălucește prin podoabele ei firești.

Serafica incantație, dublată de aspirația mistică ce se desprinde tot mai mult din lira și vieața poezilor abordați, trebuie să tindă și să pretindă „popularitatea“. Inițiativa aceasta norocoasă a simpaticilor prieteni dela Decalogul dorim să se continue.

C.

„VESTITORUL“

Indice alfabetic. — Anul XV. (1938).

I. Partea oficială.

- Calculul dobânzilor No. 20.
Caz de morală de rezolvat No. 10.
Concurs la parohii: Adoni, Ghenetea, Pișcolț I, Crasna, Arded No. 5. Drighiu, Mălădia, Topa de Criș, No. 7. Petreu No. 8. Sanislău II No. 19. Holod No. 21. Ghida No. 22—23. Spinuș, Mal, Chieșd No. 24.
Concurs la postul de cantor din: Blaja, Sătmărel No. 6. Coșeiu, Pișcolț No. 7. Sătmărel No. 11—12. Valea-lui-Mihai, Beiuș No. 14. Domănești No. 18. Boianul Mare No. 20. Cordău No. 22—23. Botiz No. 24.
Concurs pentru preot la Surorile dela Spitalul din Șebeș Alba No. 9,
Concurs de primire la Teologie No. 11—12.
Concurs de primire la două locuri din Colegiul Pio Romeno No. 15—16.
Concurs la catedra de religie dela Lic. de Fete, Beiuș No. 22—23.
Colecta AGRU-lui și Dumineca Presei No. 6.
Colectă pentru parohiile din Vechiul Regat No. 9.
Colectă pentru un monument pe Câmpia Libertății No. 14.
Contribuția clerului la înzestrarea armatei. No. 14.
Catedre vacante la școlile diecezane No. 11—12.
Chirii pentru edificiile școlare bisericești No. 19,
Dispozițiuni cu privire la orele de religie în școlile primare No. 8.
Dispozițiuni privitoare la pictura bisericească No. 11—12

Examene prosinodale No. 11—12.

În chestiunea manualelor de religie No. 2.

Incorporarea parohiilor rutene din Oradea și Carei No. 2—3.

Indrumări și sfaturi economice No. 1.

Indulgențe plenare în 1939. No. 1.

Indulgențe Apostolice acordate de Preafericitul Părinte No. 18.

Sf. Mir. No. 9.

† Necrolog No. 2. † Necrolog No. 14. † Necrolog No. 17.

Nou concurs la Sf. Teologie. No. 15—16.

Numiri și schimbări în cler No. 2—3.

Numiri de canonici No. 22—23.

Noul Pontifice Roman. No. 6.

Papa Pius XI. No. 4.

Participarea elevilor și premilitarilor la serviciile religioase din sărbătorile naționale No. 8.

Pastorala de Anul Nou No. 1.

Pastorala de Paști No. 8.

Pastorala de Crăciun No. 24.

Pentru cei de pe listele de legionari No. 20.

Preoți repaosaji în anul 1938.

Raport despre activitatea AGRU-lui No. 17.

Rânduiala Te Deum-ului din sărbătorile Pontificelui No. 6.

Ridicarea salariilor și pensiunilor No. 18.

Rugăciuni pentru pace No. 9.

Sărbători naționale No. 15—16.

Serviciul divin la centrele străjerești No. 20.

Uniunea Misionară a Clerului No. 2.

Valabilitatea carnetelor C. F. R. se prelungește. No. 23.

Ziua Misionară No. 19.

II. Partea Neoficială.

Aviz M. On. parohi No. 11—12.

Aviz școlar; Lic. Sf. Ursula No. 10.

Anunț; Sem. Franciscan. No. 15—16.

Aviz. Poarta Cerului No. 11—12.

Anca Petru: La un veac dela moartea unui mecenat al Ardealului: Episcopul Samuil Vulcan. No. 24.

Barbul Gavril: Georgiu Maniu, protopop de Seini No. 13.

Barna Gheorghe: De Dumineca Ortodoxiei No. 5; Cum a fost rezolvat cazul de morală din anul trecut No. 6; De săptămâna Patimilor. No. 7; Aniversarul Nostru No. 3.

Bolca Vasile: Episcopul Samuil Vulcan: No. 8, 9, 10, 11—12, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22—23. Lepturiștii. No. 13. Oradea în jumătatea întâi a sec. XIX. No. 18.

Bonea Gheorghe: Pro memoria No. 13.

Borz Ilie: Editura Societății »Sf. Ioan Gură de Aur«. No. 13.

Ceparu Ion: În jurul enciclicei. »Summi Pontificatus« No. 22—23.

- Cosma Augustin*: Mărire și pace.
- Cristea Nicolae*: Să ne deprindem cu pocăințe No. 6.
Teren nou de activitate misionară No. 14;
Mijloce pastorale la Sf. Preot din Ars No. 17;
În pragul noului an școlar No. 18.
- Dăianu Dr. Ilie*: Societățile clericilor români No. 13.
- Frențiu Ep. Valeriu Traian*: Cuvânt către clerici No. 13.
- Gavriș Vasile*: Istoricul și activitatea literară a »Societății.« No. 13.
- Gârleanu Pr. Ioan*: La moartea papei Pius al XI-lea No. 5; Suflet nou No. 13; † Armand Călinescu No. 19.
- Georgescu Pr. Ioan*: Profesorul Ioan Bușiția. No. 2—3.
Prestigiul Papalității No. 4; U. M. C. No. 10;
Sf. Ioan Gură de Aur No. 13; Despre Eutropios. No. 13;
Din Sf. Ioan Gură de Aur No. 13; 500 ani dela Sinodul Florentin No. 19;
La trei decenii dela moartea lui A. Bunea No. 22—23.
- Gherman Dr. Victor*: Să ne scrutăm conștiințele. No. 8.
- Hanotaux Gabriel*: Scrisoare-prefață No. 6.
- i. g.*: Factorul cel mai important No. 15—16; Universitățile catolice franceze No. 24.
- I. Fr.*: Evlavia către Preasfânta Inimă a lui Isus. No. 10.
- Malai Dr. Titus*: Decenii în urmă No. 13.
- Munteanu Pr. Virgil*: În pragul anului nou No. 21;
Reflexii la început de an școlar No. 19; Agru în parohii No. 20; Idei în legătură cu Agru. No. 22—23; O greșală capitală No. 24.
- Pop Dumitru*: Biblioteca noastră No. 13.
- Potoran Pr. Eugen*: Insemnări răslețe la o aniversare. No. 13.
- Redacția*: Sărbătorirea prof. Ioan Bușiția No. 2—3.
Din și pentru »Curentul« No. 2—3.
Date biografice despre Papa Pius XI. No. 4.
Papa Enciclicelor. No. 5.
Noul cap al Bisericii: Papa Pius XII. No. 6.
Cine este noul Papă? No. 6.
Mesagiul Sf. Părinte No. 6.
Mesagiul radiofonic al Sf. Părinte No. 7.
Incoronarea Papei Pius al XII-lea No. 7;
Noul secretar de Stat al Vaticanului No. 7;
Curia Romană No. 8;
Ex. Sa Beaussart la Acad. noastră Teologică No. 9;
Un interviu. cu Ex. Sa Beaussart No. 9;
Un jubileu No. 11—12;
La un sfert de veac No. 13;
† P. Gheorghe Mureșan No. 14;
Presa franceză despre Oradea No. 14;
Pentru Ziua Misionară No. 20;
Summi Pontificatus (Prima Enciclică a Papei Pius XII. No. 21;
Pentru cultul Euharistic No. 21;
- Sireteanu i.*: Cele două pelerinaje la Drăgești No. 17.

- Suciu Dr. Petru*: Nădejdi sigure de înviere contimporană No. 8; Chemarea la sfințenie a oamenilor de acțiune No. 10; Morala în neorânduială No. 15—16.
- S. G.*: Impasibilitate No. 8; Adam și Sulphart No. 9; Arta cuvântului No. 13; Povețele firii. No. 22—23.
- Tăutu Dr. Aloisie*: Noua societate de lectură No. 13.
- Vida L. canonic*: Inițierea »Soc. Sf. Ioan Gură de Aur« No. 13.
- Wiercinski Felix S. I.*: Suprimarea sf. Uniri în Rusia Albă No. 8.
- Un creștin*: Minunea Unirii Bisericilor. No. 1.

III. Cronici.

- No. 1.** Curiozitatea cărții (Ig.); Chemarea preoțimii (ig); În Okrzea; Sărbătorirea Păr. Ireneu Merloz la Beiuș (prof. Traian Tâmaș) Concertul Corului Catedralei Române Unite din Oradea (Red.); Anunțul agenției Cap; Idealul Poloniei; *Bibliografie*: Arhim. T. Bonteanu: O turmă și un păstor.
- No. 2-3.** † Caton Theodorian; Congresul mondial al Împăratului Cristos, în 1939, la Ljubliana (Iugoslavia); Șicane Hitleriste; În fața străinătății; Urări pentru S. Părinte; Un glas anglican despre Papa Piu XI; † Card. Alex. Kakowski; Ambasada României la Vatican; Cardinalul Baudrillart de 80 de ani; Preoți — președinți de consiliu; † Canonicul Victor Bojor. *Bibliografie*: Pr. Ioan Cipu: Vestitorii Crediței; Fundațiile regale; — Convocare (Banca Unirea S. A.).
- No. 5.** Luna presei catolice; Papa enciclicelor; Numire; † Felician Bran; Prezentarea scrisorilor de acreditare; Adunarea generală a Apostolatului Rugăciunii; Agrul Catedralei comemorează pe Pius XI; Renovațiunea franceză; Schönere Zukunft: recenzia cărții »O turmă și un păstor.
- No. 6.** Incorporarea Papei; Misiuni; Numiri; Predici; Aviz; Convocare (Soc. An. Stâna-de-Vale); Convocare (acționarii Soc. Valtra); Pentru Dumineca Presei.
- No. 7.** † Dr. Gh. Văleanu; † Maria Pop; Telegrama M. S. Regelui către Papa; Delegația română la încoronarea Papei Piu al XII-lea; † Patriarhul Miron Cristea; Un gest duios; Instalare de Protopop; Agrul »Holod și jur« la Dumbrăvița-Mică (Alex. Văcărescu); Papa Păcii. *Bibliografie*: Dr. Alex. Nicolescu: Sfinții și animalele.
- No. 8.** Misiuni științe la Carei; Întâmpinarea Mgrului Beaussart; Lăsământul Papei Piu XI. Col. de Propaganda Fide; P. S. Sa Beaussart, oaspetele nostru; Ziua Universitară; Hirotoniri; Exerciții spirituale; Misiuni la Vadul Carol II; Noui prefecți de Congregații; Spre

- noui Canonizări; Programul de zi al lui Piu XII când era Secretar de Stat; Cincntenarul Operei S. Ap. Petru, pentru clerul indigen; In vederea alegerilor; Bilanț (Banca Unirea).
- No. 9.** Consacrarea capelei din Cimitirul Rulikowsky; Introducerea noului protopop al Ierului. *Bibliografie*: Petru Tămăian: Reuniunea Mariană a credincioșilor din Oradea; I. M. Rașcu; Alte opere de literatură română (ig); Pelerinajul din Drăgești.
- No. 10.** Miniștri români la S. Părinte; Pelerinajul nostru (P. I. Gârleanu); Papa lui Don Bosco; Sanctuarul din Pompei; Reuniunea S. Maria; Maica Domnului din Beiuș; Congresul Euharistic național francez; Săptămâna orientală la München; Der christliche Orient; Când se convertesc Evreii; Apel către catolici; *Bibliografie*: V. Cristian: Paladinul păcii; A. P. Bănuț: Oameni de ispravă (ig).
- No. 11—12.** Toți în pelerinaj la Drăgești; Prima împărțire a copiilor; Intrunire colegială; Serbare străjerească; Școala Normală Unită la Haieu (Part.); Noul Academicieni; Progrese mângâietoare; Centenarul restaurației Dominicanilor francezi; Centenarul morții unui librar catolic; Sângele martirilor; In amintirea card. Van Rossum; D. Chamberlain pentru pace; Centenarul sf. Grigorie din Tours; Comunicare: Ministerul justiției. *Bibliografie*: George A. Petre: Umbre și lespezi; Septimiu Popa: Caravanele Ardealului; Iuliu Moisil: Figuri grănițerești năsăudene; V. Scurtu; Petru Bran; Dr. Ilie Dăianu; Gh. Șincai dela Șinca Veche. (ig).
- No. 13.** *Bibliografie*: P. M. Demeter: Pe-a timpului cărare; I. M. Rașcu: Renunțări luminoase; Ioseph Ageorges: Voyages sur la terre et dans la lune (ig).
- No. 14.** Aniversarea de 950 de ani dela încreștinarea sf. Vladimir; Mulțumire (Msgr. Andrea Cassulo); Dela Școala Normală diecezană; Două răspunsuri; Sf. Ioan Bosco Catihet; Miracolul francez.
- No. 15—16.** Pelerinaj la Drăgești de 15 August; Acțiunea harului în America; Exercițiile spirituale ale ven. Cler; Centenarul din Beiuș; † Elena Chișiu; O școală primară în Capitală; Zile senine; Conversiune; Raportul unui ateu; Episcopi negri; Prospect; Aviz—Prospect; *Bibliografie*: A. Carmagnola: Poarta cerului, trad. de Gh. Fireza; I. Georgescu: Ioana Bigard; Dr. Ilie Dăianu: Prin unire la țarie.
- No. 17.** Serbări la Abrămuț; Reculegere sufletească la Barcău; Sfințire de biserică; Conferință preoțească la Marghita; Pelerinaj la Zalău; Agru din Beiuș; Convocare.
- No. 18.** † Card. Angelo M. Dolci; Hirotoniri; Ex. spirituale; Bucurie în colonia loșia; Misiuni sfinte; Franța generoasă; Noul perspective; Sfințirea bis. din Vârșolt; O dorință împlinită; Aviz literar. *Bibliografie*: I. U. Soricu: Pâinea neagră; D. Neda: Fides intrepida.
- No. 19.** A XVII-a săptămână de misiologie în Lyon; Hirotonire † Card. Vilhelm Mundelein; Bizantinismul religios.
- No. 20.** La Assisi; Lettres de Rome; Fraji nenorociți; Ce dau alții pentru misiuni; Crucia franceză; Oaze creștine; Sărbătoarea sf. Francisc; Pentru Biserica misionară; Cifre grăitoare; Clerul francez; Scrisoarea card. Verdier; Comitetul uniunii internaționale a ligilor feminine catolice; Civilisation européenne; La Croix; Juan Palbo Echange. *Bibliografie*: I. Moisil: Vieața exemplară a unui tânăr grănițer năsăudean; Conștiința națională și eroismul grănițerilor năsăudeni; Amintiri din vieața de liceu; Figuri grănițerești năsăudene; I. Georgescu: Anuarul U. M. C.; Apostolatul rugăciunii.
- No. 21.** Binecuvântarea bis. din Baba Novac; Ce fac americanii pentru misiuni; Hirotoniri; Nou canonic la Blaj; Ziua Misionară la Catedrala Română Unită din Oradea; Noul comitet al societății Sf. Ioan Gură de Aur. *Bibliografie*: Dora F. Rittmeyer: Von den Kirchenschätzen der Stifte Muri und Wettingen und ihren Schicksalen; Von den Kirchenschätzen der Klöster St. Urban und Rathausen und ihren Irrfahrten; Calendarul din Bixad; Dr. Nicolae Brânzeu: Catehisme; I. Prinos amintirii Dr.-lui A. Banciu; Aviz.
- No. 22—23.** Vizita Ex. Sale Cortesi la Oradea; O nouă Nunțiatură Apostolică; Congresul Euharistic internațional; Consistor papal; Jubileul Nunțiatului; Serbarea »Falangei Sf. Cruci«; Teologii noștri în Frontul Național studentesc; Epistolă enciclică.
- No. 24.** Jubileul de 50 de ani al Universității cat. din Washington; *Bibliografie*: Colecția »Decalogul«: »Siluete creștine«; Serviciile divine de Crăciun la Catedrală; Tipic pentru Crăciun.

Atențiune !!!

Cel mai frumos cadou de Crăciun.

A APĂRUT

Mângâierea Creștinului

de † IOAN GHENȚ

O carte cu peste 600 de pagini pe hârtie semi-velină și un format foarte potrivit.

Se poate comanda la Librăria Soc. »S. Ioan Gură de Aur«.

Prețul Lei 50.—